

Portal Województwa Lubuskiego



Antybiotyki przyjmuj odpowiedzialnie i zgodnie z zaleceniami lekarza

Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach



Kategoria - Zdrowie

Data publikacji -15 listopada 2022 godz. 14:09

18 listopada w krajach Unii Europejskich obchodzimy Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach, który został ustanowiony w 2008 r. przez Europejskie Centrum Zapobiegania i Kontroli Chorób.

W dniach 18-24 listopada 2022 r. obchodzimy również Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach, który został ustanowiony przez Światową Organizację Zdrowia w 2015 r.

Przed odkryciem antybiotyków tysiące ludzi umierało z powodu zakażeń

bakteryjnych, takich jak zapalenie płuc lub infekcje po zabiegach chirurgicznych. Od samego początku ery antybiotykowej obserwowano pojawianie się bakterii opornych, ale przez wiele lat było to zjawisko sporadyczne. Z upływem czasu coraz więcej bakterii, które początkowo były podatne na tę grupę leków, stawało się opornymi dzięki wypracowaniu wielu różnych sposobów walki z antybiotykami. Wykazano, że nadużywanie i niewłaściwe stosowanie tej grupy leków przyspiesza ten proces. Ponieważ oporność stale wzrasta, a w ostatnich latach odkryto i wprowadzono do obrotu niewiele nowych antybiotyków, oporność na antybiotyki jest obecnie poważnym zagrożeniem dla zdrowia publicznego. Naukowcy oszacowali, że oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe u bakterii spowodowała około 1,27 miliona zgonów w 2019 r.

Bez antybiotyków możemy wrócić do „ery przedantybiotykowej”, kiedy nawet nieskomplikowane zakażenie mogło skończyć się zgonem pacjenta. Organizacje odpowiedzialne za zdrowie publiczne ostrzegają, że zaledwie 75 lat po szerokim wprowadzeniu penicyliny, pierwszego antybiotyku, stoimy przed faktem braku skutecznych leków do leczenia niektórych infekcji bakteriowych.

Co to są antybiotyki?

Antybiotyki, występujące również pod nazwą leków przeciwdrobnoustrojowych, są lekami mającymi zdolność zabijania bakterii lub hamowania ich wzrostu w celu leczenia zakażeń u ludzi, zwierząt niekiedy roślin. Antybiotyki są lekami do leczenia zakażeń bakteriowych (na przykład pneumokokowego zapalenia płuc lub gronkowcowego zakażenia krwi); leki przeciwdrobnoustrojowe charakteryzujące się aktywnością wobec wirusów nazywane są zazwyczaj lekami przeciwwirusowymi (jak leki przeciwko grypie, zakażeniu wirusem HIV czy opryszczce). Nie wszystkie antybiotyki działają na wszystkie bakterie. Istnieje ponad 15 różnych klas antybiotyków różniących się pomiędzy sobą strukturą chemiczną i działaniem przeciwbakteryjnym. Dany antybiotyk może być skuteczny względem jednego lub wielu gatunków bakterii.

Co to jest antybiotykooporność?

Bakterie charakteryzują się antybiotykoopornością w przypadku, gdy dany antybiotyk traci zdolność ich zabijania lub hamowania ich wzrostu. Niektóre bakterie są w naturalny sposób odporne względem niektórych antybiotyków (antybiotykooporność naturalna). Poważniejszy problem pojawia się w przypadku, gdy bakterie zazwyczaj wrażliwe na działanie antybiotyków stają się odporne w wyniku zajścia zmian genetycznych (antybiotykooporność nabyta). Bakterie odporne przeżywają w obecności antybiotyku i w dalszym ciągu namnażają się, powodując przedłużającą się chorobę, a niekiedy śmierć. Zakażenia wywołane bakteriami opornymi mogą wymagać dodatkowej opieki, jak również zastosowania alternatywnych i droższych antybiotyków, które mogą także wywoływać większą liczbę działań niepożądanych.

Przyczyny antybiotykooporności

Jaka jest najważniejsza przyczyna powstawania antybiotykooporności?

Antybiotykooporność jest naturalnym zjawiskiem powstającym w wyniku zmian w DNA bakterii (mutacje, pozyskiwanie obcego DNA). Nadmierne i niewłaściwe stosowanie antybiotyków przyspiesza pojawianie się i rozprzestrzenianie bakterii antybiotykoopornych. Przy ekspozycji na antybiotyk wrażliwe bakterie giną, bakterie odporne zaś mogą kontynuować wzrost i namnażanie się. Takie antybiotykooporne bakterie mogą rozprzestrzeniać się i wywoływać zakażenia u innych osób, które nie przyjmowały żadnych antybiotyków.

Co to jest "niewłaściwe" stosowanie antybiotyków?

Stosowanie antybiotyków z niewłaściwych powodów: większość przeziębień oraz grypa wywoływane są przez wirusy, przeciwko którym antybiotyki NIE DZIAŁAJĄ. W takich przypadkach stan chorego nie poprawia się pod wpływem przyjmowania antybiotyku: antybiotyki nie obniżają gorączki ani nie łagodzą objawów, np. kataru.

W przypadku nieprawidłowego stosowania antybiotyków: na skutek skracania czasu leczenia, obniżania dawki, nieprzestrzegania właściwej częstości dawkowania (przyjmowanie leku raz na dobę zamiast, zgodnie z zaleceniami, 2 do 3 razy na dobę) stężenie leku w organizmie będzie niewystarczające; bakterie przeżyją i mogą stać się odporne.

Europejskie Centrum Kontroli i Profilaktyki Chorób wskazuje, co każdy z nas może zrobić aby przyczynić się do utrzymania skuteczności antybiotyków:

- Stosuj antybiotyki tylko przeciwko infekcjom bakteryjnym, a nie przeciw infekcjom wywołanym przez wirusy takim jak przeziębienie czy grypa.
- Przyjmuj wyłącznie antybiotyki przepisane przez lekarza.
- Gdy lekarz stwierdzi, że antybiotyki są konieczne, przyjmuj je w sposób odpowiedzialny, zgodnie z zaleceniami lekarza w zakresie dawkowania i czasu trwania terapii.
- Unikaj samoleczenia antybiotykami. Samoleczenie ma miejsce wtedy, gdy używasz antybiotyków pozostałych z poprzednich terapii lub otrzymujesz antybiotyki w aptece bez recepty.
- Nie dziel się antybiotykami pozostałymi z poprzedniej terapii z innymi ludźmi.
- Nie przechowuj antybiotyków pozostałych z poprzednich terapii. Jeśli otrzymałeś więcej dawek antybiotyków (np. tabletki, kapsułki żelowe) niż zalecił lekarz, zanieś te nieużyte do apteki w celu ich utylizacji.

Więcej informacji na stronie: <http://antybiotyki.edu.pl/edwa/index.php>